

צידה לדרך

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

י"ל חידי שבוע עם תכנים מגוונים!

צידה לדרך פרשת אחרי מות - קדושים

עלון מס' 132 | התשפ"ג

בְּדֶרֶךְ הַפְּרָשָׁה

בזכות הצעקה של הרב'ה

קדושים תהיו... איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' (יט, ב-ג)

בפסוק כתובים ארבעה ענינים שלכאורה אין קשר ביניהם: א. קדושים תהיו. ב. איש אמו ואביו תיראו. ג. את שבתתי תשמרו. ד. אני ה'.

הרב צבי אליאף ספר ספור מדהים שארע עם יושב ראש ועד הישיבות הרב משה דוד טננבוים בשנת תש"ח, סמוך לסיום מלחמת העולם השנייה.

באחד מימי 'בין הזמנים', בעת ששקה בחפשה בכפר פינס, נגש אליו קבוצניק ואמר לו: "אני חבר קבוץ של השומר הצעיר הנמצא סמוך לכאן. יש שם עקשו ברית מילה וחסר לנו עשירי למנון. אבקש לקחת את הרב ברכבי, הלוח ושוב, כדי להשלים לנו מנון". הרב טננבוים הסכים וכעבור דקות ספורות הם הגיעו לקבוץ.

שח הרב טננבוים: ראיתי שם מחנה שלא ראיתי מעודי. המוהל היה חלונני, לבש מכנסים קצרות, ונעל סנדלים תנכיות. לראשו, לכבוד המעמד, הניח כפת קרטון. עקבתי אחריו וראיתי שהוא עשה את הברית בממחיות ובמקצועיות, כמו גם כל נהול הטקס והברכות. משהו לא 'הסתדר' לי... נגשתי למוהל להחמיא לו על עבודתו המקצועית והתחלתי לרחרח, בעדינות, אודותיו.

הוא הבין בדיוק מה אני מבקש לדעת... לפני

שהסקפתי לשאל את ה'נאם תאמר', הוא פתח ב'ויש לומר' ומנע ממני את המבוכה. וכך אמר:

"כבוד הרב לא יסתפל עלי ככה כמו שאני נראה. לפני המלחמה גרתי ברומניה והייתי חסיד ויז'ניץ של ה'אמרי חיים', עם כל הלבוש, השטריימל והפל. אבל אז, כבוד הרב, באה השואה... זרקתי הכל והגעתי לארץ. לקבוץ הזה. כפי שאתה רואה, אנשי הקבוץ כאן רחוקים מאדישקייט, אבל לעת הצרה אני עושה כאן בריתות. בחו"ל הייתי המוהל בויז'ניץ, ומזה הגיעה לי הממחיות והמקצועיות בעריכת בריתות".

לאחר שסיים, ממשיך הרב טננבוים, נגש אלי אבי הבן, גם הוא קבוצניק, והודה לי על השתתפותי: "בהודמנות זו אבקש ממה הרב טננבוים בקשה נוספת", אמר. "חמי, אדם מבגד, קשיש שמתגיד רק על פסא גלגלים, גר כאן בבית האבות שבקבוץ. הוא לא היה מסוגל להגיע לברית, ואבקש ממה, אם תוכל בבקשה להכניס אליו ולאחל לו מזל טוב לכבוד הברית של נכדו. זה בודאי ישמח אותו מאד".

כמוכן שהסקמתי בשמחה. אם יש לי הודמנות לכבוד ואף לקיים מצות בקור חולים - בודאי שאנצל את ההודמנות ונכנסתי אליו.

הצגתי את עצמי פיושב ראש ועד הישיבות, חסיד קרלין. כששמע הוון שאני חסיד קרלין 'התעורר לתחייה' ואמר: "אוהו! חסיד קרלין! בא ואספר לך ספור על האדמו"ר שלך שנספה בשואה. אני, ספר

מהם צריה לבקש: 'איש אמו ואביו תיראו' - לכל הפחות תתנהגו כמו שההורים שלכם התנהגו. אל תעזבו את המסרת. ראייתם אבא ואמא, ראייתם חנוה, ראייתם אהבת ה' ויראת שמים, אל תעזבו את הדרך. "וְיֵשׁ סוּג שְׁלִישִׁי, יְהוּדִים שֶׁהִתְרַחְקוּ עוֹד יוֹתֵר. הֵם כָּבֵר עֲזָבוּ אֶת הַדֶּרֶךְ שֶׁל הוֹרֵיהֶם. לָהֶם צְרִיָה לֹאמֹר שֶׁלְכָל הַפְּחוֹת 'אֶת שְׁבֹתַי תִּשְׁמְרוּ' - תִּשְׁמְרוּ שְׁבֹת! "אֲבָל יֵשׁ גַּם סוּג רְבִיעִי, אָמַר הַרְבֵּה, 'אֵלֶּה שְׁנַמְצָאִים כָּאֵן עַל הַחֲלוּנוֹת. אַתֶּם, הַצְעִירִים, שְׁלֹא רְצִיתֶם לְהַכְנִיס לְתוֹךְ בֵּית הַכְּנָסֶת. הַתְּבַשְׁתֶּם לְהַכְנִיס כִּי גַם שְׁבֹת אֵינְכֶם שׁוֹמְרִים. לָכֵן, אֹמֵר הַקֵּב"ה: דַּבֵּר אֶחָד כֵּן תִּזְכְּרוּ. תִּזְכְּרוּ שֶׁ'אֲנִי ה'! תִּזְכְּרוּ שֶׁיֵּשׁ אֱלֹהִים בְּעוֹלָם! שֶׁהַכְּנִיסִים לֹא יִתְחַתְּנוּ עִם גּוֹיֹת, וְהַבְּנוֹת לֹא יִתְחַתְּנוּ עִם גּוֹיִים! אֲנִי ה'!"

"לבת שלי", סיים הישיש את ספורו, "היזהר חבר גרמני, גוי. למחרת אותה שבת, ביום ראשון, התחלתי לארוז מזוודות. 'עולים לארץ ישראל', אמרתי לבני ביתי. הכנתי שאם נשאר בברלין - בתי תתנתק מעם ישראל ותתחתן עם הגוי. כעבור שבועיים הגענו כאן לקבוץ. הבת ברוה השם התחתנה עם יהודי, אמנם קבוצניק אבל יהודי! והיום הייתה הבגרות של הבן שנולד להם. כל זה בזכות הצעקה 'אני ה' של הרב'ה!", סיים הישיש את ספורו.

(רבי יעקב שיש שליט"א - נאה דורש החדש על ויקרא)

הקו, יוצא גרמניה. יום אחד הגיע האדמו"ר מקרלין לברלין לטפול רפואי. אנחנו, היקעס, לא ראינו מימינו מה זה חסיד, וקל וחומר לא מה זה אדמו"ר. היקעים, שלא פיוצאי פולין, לא התחברו לכל הסגנון הזה. זו הייתה אטרקציה גדולה עבורנו, כששמענו שבלייל שבת יקיים האדמו"ר טיש. כלם הגיעו לבית הכנסת הגדול בברלין. גם אנחנו, שהיינו כבר חלונים גמורים, מחללי שבת, הגענו. לא נכנסנו לבית הכנסת, אבל צבאנו על החלונות מבחוץ.

"הרב'ה פתח ואמר: 'אצלנו בקרלין לא נהוג שהאדמו"ר אומר 'תורה' בטיש. אבל מכיון שפאן אני אורח, אכבד את מארתי שבקשו ממני לומר'. והוא פתח ואמר, והדברים שלו עדין מהדהדים באוזני עד עצם היום הזה:

"השבוע קוראים בתורה פרשת קדשים. התורה אומרת: 'קדשים תהיו... איש אמו ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו אני ה' אלקיכם'. מה הקשר בין ארבעת חלקי הפסוק? אלא, אמר הרב'ה:

"כשאני נמצא בקרלין, עם החסידים שלי, אינני צריה לדבר הרבה. מספיק שאני אומר להם שתי מלים: 'קדשים תהיו! והם כבר מבינים מה עליהם לעשות. הם גם יודעים את פרוש הרמב"ן על הפסוק מי נקרא 'קדוש', ומשמים את הדברים.

"אבל יש אנשים, המשיה הרב'ה, שאי אפשר לומר להם 'קדשים תהיו'. הם לא אווזים בדרך הזהות.

בְּדֶרֶךְ הַמַּדּוּת

מִיָּהוּ בַר סַמְכָא לְתַת עֲצָה יִשְׂרָהּ? וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מַכְשֵׁל (יט, יד)

פִּרְשׁ רַש"י: "לִפְנֵי הַסּוּמָא בְּדַבֵּר לֹא תִתֵּן עֲצָה שְׂאִינָה הוֹנֵגֶת לוֹ, אֵל תֹּאמֶר מִכֹּר שְׂדֵה וְקַח לָהּ חֵמּוֹר, וְאַתָּה עוֹקֵף עָלָיו וְנוֹטְלָהּ הַיָּמָנוּ".

בְּסֵפֶר "אוֹצֵר אִפְרָיִם" מוּבָא בְּשֵׁם רַבִּי אֶלְחָנָן וְסַרְמָן וְצ"ל, שְׂצָרִיה שְׂיָהִיו בְּאֶדָם אַרְבַּע מַעְלוֹת כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְתַת עֲצָה טוֹבָה וַיִּשְׂרָהּ:

הַמַּעְלָה הָרֵאשׁוֹנָה - שְׂיָהִיהָ הָאָדָם בַּר דַּעַת.

סְפוּר עֲמָמִי מִסִּפְרָה עַל בֶּן מְלָה, שְׂהִיָּה שׁוֹטָה מְפֻלָּג. בּוֹשׁוֹת גְּדוּלוֹת נִגְרָמוּ לְמֶלֶךְ בְּגִלְל טַפְשׁוֹתוֹ שֶׁל הַבֶּן, וְדָאָגָה רַבָּה מִלְּאָה אֶת לְבוֹ, שְׂהִרִי עֲתִיד הַבֶּן הַשׁוֹטָה לְעֵלוֹת עַל כֶּסֶף הַמְלוּכָה אַחֲרָיו, וְסַכְנָה גְּדוּלָה נִשְׁקַפֶּת עַקֵּב כֶּף לְכָל הַמְמַלְכָה.

יּוֹם אֶחָד נוֹדַע לְמֶלֶךְ, שְׂבַמְדִינָה מְרַחֶקֶת מִתְּגוּרָר אָדָם מְלַמֵּד מְאֹד, שְׂבִיכְלָתוֹ לְהַקְנוֹת חֻכְמָה וְדַעַת אַף לְאָדָם הַבוֹר בְּיוֹתֵר. שָׁלַח הַמֶּלֶךְ אֶת בְּנֵי הַשׁוֹטָה אֶל הַחֻכָּם הַמְלַמֵּד שְׂבַפְאָרְץ הַרְחוֹקָה, וְשָׁהָה שָׁם בֶּן הַמֶּלֶךְ מִסִּפְרָה שְׁנַיִם, עַד שְׂקִנְיָה לְעַצְמוֹ חֻכְמוֹת מְרֻבּוֹת.

בְּשׁוּבוֹ נַעֲרָכָה לְכַבּוּדוֹ מִסִּבָּה גְּדוּלָה, וּבְמַהֲלָכָה פָּנָה אֵלָיו אֶחָד הַשָּׂרִים וְשָׂאֵל: "הֵאֵם בְּאַמַּת הַחֻכָּים אוֹתָהּ הַחֻכָּם הַמְלַמֵּד שְׂבַפְאָרְץ הַרְחוֹקָה?"

אָמַר בֶּן הַמֶּלֶךְ: "וְדֹאֵי, הַרְבֵּה מְאֹד חֻכְמוֹת רַכְשֵׁתִי שָׁם".

"וַיִּמָּה, לְמִשְׁלָל?" שָׂאֵל הַשָּׂר.

אָמַר לוֹ בֶּן הַמֶּלֶךְ: "אֲנִי יָכוֹל לְעַמֵּד עַל טִיבוֹ שֶׁל חֻפְץ מְסֻתָּר, גַּם בְּלִי לְרֵאוֹתוֹ".

"עַד כְּדֵי כִּהָ?" הִתְפַּעֵל הַשָּׂר. "בּוֹא וְנִרְאֶה אֶת כִּהָּ הַגְּדוֹל".

פָּנָה הַשָּׂר לְצַד, הִסִּיר אֶת הַטְּבַעֶת שְׂהִיָּתָה עֲנוּדָה עַל אֲצַבְעוֹ, וְהִחְזִיקָהּ בְּכַף יָדוֹ הַקְּמוּצָה.

"מָה יֵשׁ לִי בְּיָד?" שָׂאֵל הַשָּׂר אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ.

בֶּן הַמֶּלֶךְ הִבִּיט בְּרַכּוּז רַב, חָשַׁב חֲשׁוּבִים שׁוֹנִיִּם, וּלְבַסּוּף אָמַר, "מִשְׁהוֹ עֵגֶל".

"יָפָה מְאֹד! זֶה בְּאַמַּת מִשְׁהוֹ עֵגֶל. וַיִּמָּה עוֹד יָכוֹל אֶתָּה לְסַפֵּר עַל הַחֻפְץ הַטְּמוּן בְּכַף יָדִי?"

בֶּן הַמֶּלֶךְ הִסְתַּכֵּל עוֹד רַבַּע שָׁעָה, וְאָמַר: "זֶה גַם חֵלוּל". "כָּל הַכְּבוֹד!" הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ הָיוּ מְלֵאֵי הַתְּפַעְלוּת, "אֲבָל אוֹלֵי תַגִּיד לָנוּ גַם מָה זֶה יָכוֹל לְהִיּוֹת?"

שׁוֹב הִסְתַּכֵּל בֶּן הַמֶּלֶךְ עַל כַּף יָדוֹ הַקְּמוּצָה שֶׁל הַשָּׂר, וְאָמַר: "זֶה עֵגֶל, וְזֶה חֵלוּל. נִרְאֶה לִי, שְׂמָה שְׂיֵשׁ לָהּ בְּיָד זֶה גִּלְגַּל שֶׁל טְרַקְטוֹר..."

יָכוֹל אָדָם לְהִיּוֹת מְלַמֵּד, אֲבָל הוּא לֹא בַר דַּעַת. הַמַּעְלָה הַשְּׁנִיָּה, שְׂזַקוּק לָהּ הָאָדָם כְּדֵי שְׂיֻכַּל לְיַעַץ: שְׂלֵא יִהְיֶה נוֹגֵעַ בְּדַבָּר שֶׁהוּא דָן וּמִיַּעַץ אוֹדוּתָיו, כִּי אִם הוּא נוֹגֵעַ בְּדַבָּר - הַשְּׂכָל מְפַסֵּיק לְפַעֵל.

הַמַּעְלָה הַשְּׁלִישִׁית: שְׂיָהִיָּה נְקִי מִנְּגִיעוֹת בְּכָל תַּחְוּמֵי חַיָּיו, שְׂלֵא יִהְיֶה מְשַׁחֵד מֵאִינְטֶרְסִים אִישִׁים כְּלִשְׁחָם, כְּמוֹ שְׂמַצָּאנוּ שְׂצָרִיה הַדִּין לְהִיּוֹת נְקִי מִכָּל סוּג שֶׁל שַׁחַד, כְּדֵי לְפַסֵּק בְּכָל הַלְכָה.

פַּעַם אָמְרוּ לְ"חַזוֹן אִישׁ" וְצ"ל, שְׂפֻלּוֹנֵי הוּא אָדָם גְּדוֹל, רַק שְׂלִפְעָמִים יֵשׁ לוֹ נְגִיעוֹת, אֲבָל חוּץ מִזֶּה הוּא אָדָם גְּדוֹל. אָמַר הַ"חַזוֹן אִישׁ": אִם הִיָּיתִי אוֹמֵר לִי, שֶׁהוּא אָדָם גְּדוֹל אֲבָל לְפַעְמִים הוּא אוֹכֵל חוּזִיר - מִיֵּלָא. אֲבָל אָדָם שְׂלִפְעָמִים נִכְנָע לְנְגִיעוֹת - הַדַּעָה שֶׁלוֹ מְעוֹתֶת תַּמִּיד. הוּא אַף פַּעַם לֹא אָדָם גְּדוֹל.

הַחַזוֹן אִישׁ וְצ"ל

והגנוה. ואין אדם זוכה לכון לדעת תורה אלא אם הוא מתמסר כליל לתורה, שאז הוא זוכה לסייעתא דשמיא. (רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - נאה דורש החדש על ויקרא)

המעלה הרביעית: שיזכה לדעת תורה צרופה. לשכל האנושי יש גבול, אין הוא יכול להרחיק לראות בכל ענין. רק על פי דעת תורה נתן לתת עצה ישרה

בדרך רבותינו

שמחה בהצלחת המתקרה

ואהבת לרעה כמוה (יט, יח)

לאחר נשואיו של רבי דוד'ל מק'עלוב, הוא לא חפץ להתפרנס מן הצבור, והיה נהנה מיגיע כפיו מחנות שבבעלותו, כשהוא עומד בה ומוכר מוצרי מזון.

והנה ביום בהיר סגר רבי דוד'ל את החנות. כששאלוהו מדוע עשה כה, השיב: "בצדו השני של הרחוב פתח יהודי חנות דומה. בכל פעם שאני רואה יהודי נכנס לקנות בחנות המתקרה, אני שש ושמח שיש לאותו יהודי פרנסה. אמנם התחלתי להרגיש שכאשר נכנסים לחנותי, נגרמת לבעל החנות המתקרה עגמת נפש, ומכיון שאיני רוצה לגרם ליהודי עגמת נפש –

סגרתי את החנות!"

בנו, רבי משה מק'עלוב, הלך אף הוא בדרכי אביו, ואף הוא פתח חנות, ועמד ומכר מוצרי מזון ללקוחות. פעם אחת בא רבי משה וספר לאביו שבסמוך לחנותו פתח יהודי חנות דומה, והלקוחות עברו לחנות המתקרה.

אמר לו אביו: "אני מבין ממה שכבר אין לך פרנסה מן החנות. אה האם יש בלבך תענוג ושמחה מכה שיהודי אחר מתפרנס בהרחבה? לכל הפחות תוציא מהחנות שלך את הרווח הזה, לראות כיצד יהודי מתפרנס בשפע!"

(רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א - נאה דורש החדש על ויקרא)

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il וגשנו אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-1: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ד 95-659-804-5 התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמו"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נדרים מלוס" ברחבי הארץ